

PROGRAM KONSERWACJI I RESTAURACJI
AMBONY Z KOŚCIOŁA PW. ŚW. ANNY W HOCZWI

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW
z/s w Przemyśle - DELEGATURA w Krośnie

załącznik do pisma - postanowienia - decyzji

znak: K-IRN.5144.68.2023

data 23.10.2023 podpis

Autor: mgr Aneta Filip, mgr Maciej Filip

**PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA**

pw. Św. Anny
38-604 HOCZEŹ 71
tel. 013 46 942 26

MGR KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI

Maciej Filip
nr dyplomu ASP Kraków 5013
30-363 K. Piłsudskiego, ul. Kiełczyńska 63/7
mobile: 604 360 455, tel. fax: 17 850 45-18
maciej.filip@poczta.onet.pl

Rzeszów, 21.01.2019

Licencjowany Konservator Dział Sztuk

mgr Aneta Filip

nr dyplomu ASP Kraków 5364

ul. Strykowski 95
38-604 HOCZEŹ

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW
z/s w Przemyśle - DELEGATURA w Krośnie

załącznik do pisma - postanowienia - decyzji

znak: K-IRN.5144.8.2019 AM

data 11.02.2019 podpis

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DATA: 29.03.2025

PODPIS: Krzysztof Filip

1. HISTORIA

Parafia Rzymskokatolicka w Hoczwi została erygowana w 1510 roku, przez biskupa przemyskiego Macieja Drzewickiego, kiedy to Mikołaj Bał, podkomorzy sanocki, ufundował nowy kościół parafialny pw. św. Anny i przekazał go aktem erekcyjnym. Była to druga po Lesku parafia rzymskokatolicka na tym terenie. Parafia w tamtych czasach była mocno związana i uzależniona od właścicieli ziem (Hoczew była wówczas własnością Bałów do pierwszej połowy XVII wieku, dalej Beżyckich, Lubomirskich i Urbańskich, a od 1740 r. należała od Fredrów). Rodzina Fredrów ufundowała w pierwszej połowie XVIII wieku nowy, murowany kościół p.w. św. Anny, który przetrwał do dziś. Konsekrował go w 1745 r. biskup przemyski Wacław Sierakowski, co upamiętnia tablica na ścianie kościoła umieszczona nad wejściem do zakrystii. Jest to obiekt barokowy o skromnej, trójdzielnej fasadzie. We wnętrzu znajdują się trzy ołtarze, ambona i chór pochodzący z czasów budowy świątyni. W ołtarzu głównym znajduje się obraz św. Anny Samotrzeć z końca XVII w.

2. OPIS OBIEKTU

Wymiary: 4,50 wys., 2,00 szer.

Czas powstania: 2 ćw. XVIII w., uzupełnienia 2 poł. XVIII w.

Ambona podwieszona; korpus pięcioboczny, wypukły, z pilastrami wolutowymi na narożach; ściany boków z podziałem płycinowym i dekoracją rocaille, szósty bok otwarty z wyjściem po schodkach i balustradą pełną; podstawa korpusu stożkowa z szyszką; w zaplecku obraz Dobry Pasterz w ramie ozdobnej; baldachim pięcioboczny, dołem z lambrekinem, o zwieńczeniu trójbocznym, wolutowym, oraz z rzeźbą Św. Michała Archanioła.

OBRAZ CHRYSZTUS DOBRY PASTERZ

Przedstawienie Chrystusa w popiersiu, na barkach z barankiem podtrzymywanym rękami, w prawej laska; odziany w szaty mocno drapowane; rama wklęsło-wypukła, o wolutowo-chrzęstkowym zdobieniu.

RZEŻBA ŚW. MICHAŁA ARCHANIOŁA

Przedstawia postać en pied, na smoku, z prawą ręką w górze z mieczem, w lewej z łańcuchem zaczepionym o ogon smoka, odziany w strój wojownika, z tyłu pleców ze skrzydłami.

3. BUDOWA TECHNOLOGICZNA

Ambona drewniana, przemalowana obecnie w kolorze ciemnogrnatowym. Detale architektoniczne i dekoracja snycerska złożone i srebrzone w technice karatowej (?). Obraz w zaplecku wykonany w technice olejnej na płótnie. Rzeźba Św. Michała Archanioła z drewna, polichromowana, złożona i srebrzona.

4. STAN ZACHOWANIA

Struktura drewniana ambony osłabiona i poluzowana w wyniku zmiennych warunków wilgotnościowych w kościele. Widoczne odspojenia i szczeliny pomiędzy deskami. Ubytki w dekoracji snycerskiej ornamentów. Widoczne ślady działalności czynnych, owadzych szkodników drewna oraz ubytki w powłoce malarskiej. Złączenia przetarte, pociemniałe, miejscami z odpryskami i ubytkami w gruntach.

Obraz zanieczyszczony, z licznymi spękaniem warstwy malarskiej, zatracił czytelność z powodu pociemniałego werniksu i przybrudzeń lica.

Rzeźba z drobnymi ubytkami i śladami owadzych szkodników drewna. Złączenia przetarte, pociemniałe, miejscami z odpryskami i ubytkami w gruntach, miejscowe ubytki w polichromii.

5. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

PRACE WSTĘPNE

- Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania przed konserwacją.
- Wykonanie badań odkrywkowych i fizyko – chemicznych w celu rozpoznania budowy technologicznej i stratygraficznej obiektu.
- Demontaż i oznakowanie wszystkich elementów ruchomych wystroju.
- Transport do pracowni, gdzie zostaną zapewnione odpowiednie warunki klimatyczne zbliżone do tych panujących w kościele.
- Analiza wyników badań, sporządzenie wniosków i szczegółowych programów prac i przedstawienie ich stosownej komisji konserwatorskiej.

KONSERWACJA TECHNICZNA DREWNIANEJ STRUKTURY AMBONY

- Wstępne odczyszczenie i odkurzenie poszczególnych elementów ambony.

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Św. Anny
38-604 HOCZEW 71
tel. 013 46 942 26

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM
DATA...28.03³ 2024
PODPIS...Krzysztof Filipiński

- Usunięcie wtórnych nawarstwień metodą dobraną na podstawie prób (metoda mechaniczna i chemiczna).
- W przypadku odnalezienia oryginalnej warstwy malarskiej w stanie umożliwiającym jej odsłonięcie i ekspozycję, odsłonięcie pierwotnej warstwy.
- Trucie i zabezpieczenie drewna przed działaniem owadów szkodników drewna (rozpuszczalnikowym środkiem biobójczym -Hylotox, Xirein).
- Impregnacja strukturalna osłabionych elementów z użyciem środka grzybo - i owadobójczego (roztworem Hekol I-50 lub Paraloid B-72 lub PU Holzverfestigung) zależnie od wyników testów.
- Sklejenie pęknięć i odspojień w warstwie drewna.
- Uzupełnienie ubytków drewna przez wstawienie fleków w odpowiednio dobranym gatunkowo, sezonowanym drewnie.
- Rekonstrukcja w sezonowanym drewnie odpowiedniego gatunku brakujących elementów snycerskich.
- Uzupełnienia drobnych ubytków drewna kitem trocinowym.

KONSERWACJA ESTETYCZNA POLICHROMII AMBONY

- Uzupełnienie ubytków gruntów na powierzchni detali snycerskich (grunt kredowo-klejowy).
- Rekonstrukcja złocień w technice oryginalnej (poprzedzona badaniami pozwalającymi określić pierwotną technologię złocień).
- Izolacja szelakiem uzupełnień zaprawy w partii polichromii na rzeźbach.
- Uzupełnianie ubytków polichromii na rzeźbach – scalanie kolorystyczne znakiem graficznym kropką (farby restauratorskie na bazie żywic syntetycznych lub farby olejne artystyczne, odsączone, położone na bazie werniksu damarowego).
- Werniksowanie końcowe polichromowanych rzeźb.
- Opracowanie warstwy wykończeniowej ambony w sposób analogiczny do oryginału ustalonego na podstawie badań lub przy użyciu farb akrylowych artystycznych.
- Wstępne badania wykazały występowanie na płaszczyźnie kosza ambony srebrzeń z niebieskimi laserunkami, dlatego też przewiduje się odtworzenie srebrzeń w technice oryginalnej z laserunkami (laserunki żywiczne lub na bazie szelaku). Alternatywnie dopuszcza się zastosowanie imitacji srebra (aluminium).

OBRAZ W ZAPLECKU

- Demontaż i zdjęcie z krosien.
- Wstępne oczyszczenie z kurzu i brudu.
- Oczyszczenie lica z brudu - terpentyną.
- Usunięcie pociemniałego werniksu (metoda wybrana na podstawie testów).
- Zdjęcie retuszy i ewentualnych przemalowań.

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Św. Anny
38-604 HOCZEŹ 71
tel. 013 46 942 26

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DATA... 29.03.2023

PODPIS... *Krzysztof Filip*

- Oczyszczenie odwrocia (odkurzenie lub delikatne odczyszczenie mechanicznie skalpelem).
- Prasowanie na stole niskociśnieniowym pofalowanych płócien.
- Ewentualne wykonanie dublażu stykowego na nowe płótno przy użyciu żywic syntetycznych (zależnie od stanu zachowania płótna po zabiegach prasowania i impregnacji).
- Uzupełnienie ubytków zaprawy (kit emulsyjny lub woskowo - żywiczny zależnie od głębokości i charakteru ubytków. Kolor kitu zostanie dobrany do koloru oryginalnej zaprawy).
- Opracowanie faktury kitów.
- Izolacja kitów szelakiem.
- Werniksowanie werniksem retuszerskim (damarowym lub akrylowym).
- Konserwacja lub rekonstrukcja krosien obrazów.
- Scalanie kolorystyczne - farby żywiczne Restauro firmy Maimeri, spoiwo Restauro firmy Maimmeri (na bazie żywicy ketonowej).
- Werniksowanie końcowe.
- Nabicie na nowe krosna z fazą i klinami rozporowymi (jeżeli okaże się, że obecne nie nadaje się do ponownego użycia).
- Montaż obrazu w ambonie.

MGR KONSERWATOR DZIEL SZTUKI
Maciej Filip
 mgr dyplomu ASP Kraków 5813
 30-363 Kraków, ul. Kobierzyńska 63/7
 mobile: 604 569 855, tel./fax 17/ 850-45-18
 maciej@filip.krakow.pl

Maciej Filip

Dyplomowany Konserwator Dziel Sztuki
mgr Aneta Filip
 mgr dyplomu ASP Kraków 5864
 30-363 Kraków, ul. Strzybowska 95
 tel./fax 17/ 850-45-18
 aneta@filip.krakow.pl

Aneta Filip

PARAFIA
 RZYMSKOKATOLICKA
 pw. Św. Anny
 38-604 HOCZEW 71
 tel. 013 46 942 26

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DATA... 20.03.2023

PODPIS... *Maciej Filip*

6. SPIS ILUSTRACJI

Fot. nr 1. Kościół pw. św. Anny w Hoczwi. Ambona. Widok ogólny przed konserwacją.

Fot. nr 2. Kościół pw. św. Anny w Hoczwi. Ambona. Kosz przed konserwacją.

Fot. nr 3. Kościół pw. św. Anny w Hoczwi. Ambona. Drewniana struktura przed konserwacją.

Fot. nr 4. Kościół pw. św. Anny w Hoczwi. Ambona. Podstawa korpusu przed konserwacją.

Fot. nr 5. Kościół pw. św. Anny w Hoczwi. Ambona. Schody przed konserwacją.

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Św. Anny
38-604 HOCZEŃ 71
tel. 013 46 942 26

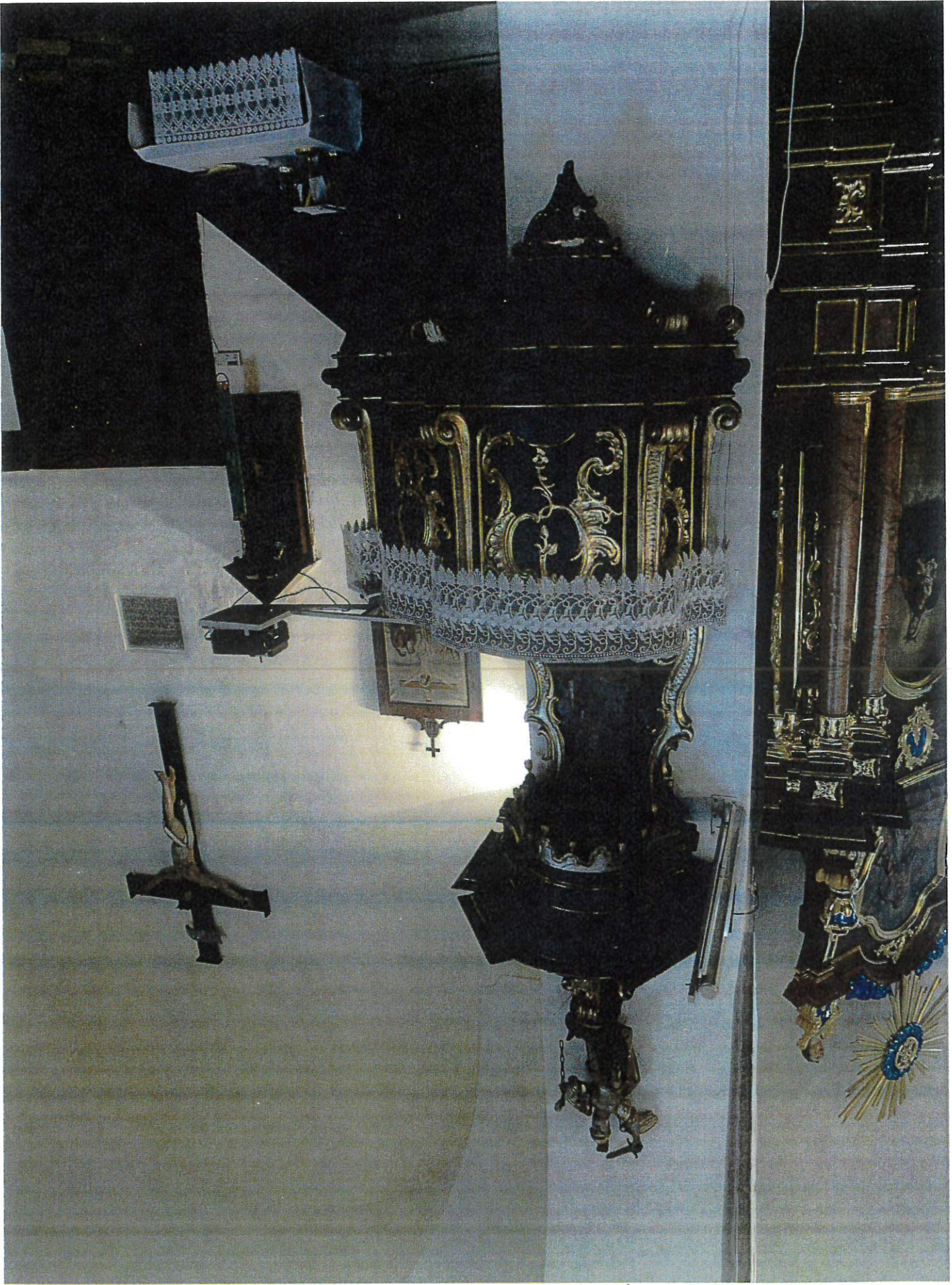
ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DATA... 28.03.2024

PODPIS... Krzysztof Filip

Podpis: *Krzysztof K...*
DATA: 20.03.2023
ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Św. Anny
38-604 HOCZEW 71
tel. 013 46 942 26

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Św. Anny
38-604 HOCZEW 71
tel. 013 46 942 26

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DATA.....28.03.2021.....
PODPIS.....Krzysztof Filipys.....

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA

pu. Św. Anny
38-604 HOCZEW 71
tel. 013 46 942 26

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DATA... 29.03.2025

PODPIS... *Wojciech Tusz*

PARAFIA
RZYMSKOKATOLICKA
pw. Św. Anny
38-604 HOCZEŃ 71
tel. 013 46 942 26

ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM

DATA... 28.02.2015

PODPIS... *[Signature]*

PARAFIA

RZYMSKOKATOLICKA ZA ZGODNOŚĆ Z ORYGINAŁEM 5.

pw. Św. Anny
38-604 HOCZEW 71
tel. 013 46 942 26

DATA 20.03.2023

PODPIS *Wojciech Frąckiewicz*